

7. Een hemels burgerschap - Filippenzen 3:17 - 4:23

“Maar wij hebben ons burgerrecht (of: burgerschap) in de hemel...” Fil 3:20

Wat bedoelt Paulus met “burgerrecht / burgerschap” (Grieks: *politeuma*)?

Dat betekent niet: “we zijn alleen maar op doorreis en de aarde doet er niet toe”, maar wel: je identiteit, loyaliteit en levensstijl worden bepaald door een ander Koninkrijk. Filippenzen waren fier op hun Romeins staatsburgerschap. Het woordje ‘MAAR’ geeft aan dat Paulus een ander soort burgerschap in gedachten had. ‘Koninkrijksburgers’ leven hier op aarde met de waarden, hoop en gewoonten van de hemel. En dat zie je in het dagelijkse leven!

‘Koninkrijksburgers’ leven vanuit toekomst-hoop: Jezus komt terug als redder (van het Griekse werkwoord: redden, bewaren, herstellen) - Fil 3:20. Dit toekomstgericht leven mag echter geen vlucht zijn: je leeft nu al in lijn met waar je naartoe gaat.

- Hoe reageer jij op het idee dat wel vaker voorkomt (ook in liederen) dat we ‘maar’ **pelgrims zijn op deze aarde / in dit leven**? Wat is er positief in dit idee, en waar schuilt eventueel gevaar? Kan het een vlucht zijn i.p.v. een concrete levensstijl?
- Is er iets fout aan ‘**genieten in en van dit leven**’? Welke bijbelse argumenten kun je aanhalen?
- Welke **waarden van het Koninkrijk** botsen het hardst met onze omgeving?

Een ander rolmodel

“Volg mij na, broeders en zusters, en kijk naar hen die leven volgens het voorbeeld dat wij u gegeven hebben.” - 3:17

Paulus zegt: kijk naar mensen die wandelen volgens het patroon van Christus. Hemels burgerschap is dus niet alleen “iets geloven”, maar een manier van leven die je kunt nadoen.

“Volg mij na...” kan arrogant overkomen. Al te vaak, ook in religieuze kringen, ontmoet je mensen die vinden dat iedereen moet denken en handelen zoals zij. Paulus gebruikt echter het woord SUM-MIMETES: samen / navolgen - nadoen - imiteren. Samen Christus navolgen. Geen algoritmes, helden of statusfiguren. Zelfs geen geestelijke leiders die zich op de voorgrond stellen. Jezus navolgen: nederig, trouw, zuiver, gul.

Waar voorbeelden zijn, vind je ook tegenvoorbeelden: “Ik heb u al vaak gezegd, en zeg nu zelfs met tranen in mijn ogen: velen leven als vijand van het kruis van Christus ¹⁹en gaan hun ondergang tegenmoet. Hun god is hun buik, hun eer is schaamteloosheid en hun aandacht is alleen gericht op aardse zaken.” (3:18-19)

Paulus schildert een levensstijl die botst met het kruis: gefocust op aardse dingen; gestuurd door verlangen/impuls (“hun god is de buik”), ze halen eer uit ‘schaamteloosheid’ (wat schandelijk is).

- Wie of wat **beïnvloedt** jou het meest (offline /online)? Kun of moet je alle **invloeden** uitschakelen?
- **Paulus navolgen?** Waarin wel, waarin niet? We leven toch ook in een heel andere tijd?
- Welke **rolmodellen** (bijbelse personen en/of mensen uit je omgeving) hebben je gesterkt en bemoedigd?
- Wat is het verschil tussen **gezonde navolging** en ongezonde **persoonsverheerlijking**?
- Wat zijn de belangrijkste **eigenschappen van Christus** die het ‘imiteren’ waard zijn? En is ons woord ‘imiteren’ wel het juiste woord? Moet het niet méér zijn (iets wat van diep vanbinnen komt)?
- Hoe zou een ‘**vijand van het kruis**’ er vandaag kunnen uitzien (zonder meteen te stigmatiseren of zwaar veroordelend te worden!)?

Anders omgaan met relaties, emoties en gedachten - Fil 4:1-9

Standvastigheid: “Blijf standvastig in de Heer.” - 4:1

Soms wordt standvastigheid verward met harde onwrikbaarheid. “Sta vast in de Heer!” Hemels burgerschap maakt je stabiel in een wankele wereld. Je bent niet bij elke storm een ‘ander mens’.

- Wat is volgens jou het verschil tussen **standvastigheid** en enggeestige **koppigheid**?
- Wat kan bij mensen (gelovigen / niet gelovigen) **verlies van stabiliteit** veroorzaken? Wat geeft jou, heel concreet, stabiliteit?

Verzoening: “Euodia en Syntyche, ik dring er bij u op aan eensgezind te zijn, want u bent één met de Heer. En u, trouwe vriend, vraag ik hen te helpen. Ze hebben samen met mij voor het evangelie gestreden.” (4:2,3)

Euodia en Syntyche waren echte mensen, met echte spanningen. Menselijk. Eensgezind zijn betekent niet dat je precies hetzelfde moet denken, voelen en doen (eenvormigheid), wel dat het ‘ik heb gelijk’ niet in stelling wordt gebracht. Het Griekse woord duidt op begrip, wijsheid, overeenkomen, harmonie laten heersen. Dit betekent dat elkeen bereid is om een stap te zetten naar de ander (merk op dat Paulus beide dames op gelijke voet aanspreekt), eventueel met hulp van een “ware metgezel”. Kan die eensgezindheid niet bereikt worden, dan schaadt dat het evangelie, en het beeld dat mensen hebben van Christus / van God.

- Bespreek samen wat het verschil is tussen **eenheid / eensgezindheid** en **eenvormigheid**.
- Moeten we in een kerkgemeenschap toch niet **op eenzelfde manier denken en handelen**? Hoe denk jij hierover?
- Is het mogelijk dat we komen tot een gemeenschap waar helemaal **geen conflicten** meer bestaan? Is het goed dat alle ‘conflicten’ uit de weg gegaan of vermeden worden? Waarom wel / niet?
- Wat zei Jezus over **conflictoplossing**? Zie bv. Mattheüs 5:23.

Emoties: “Laat de Heer uw vreugde blijven; ik zeg u nogmaals: wees altijd verheugd. 5Laat iedereen u kennen als vriendelijke mensen. De Heer is nabij. 6Wees over niets bezorgd, maar vraag God wat u nodig hebt en dank hem in al uw gebeden. 7Dan zal de vrede van God, die alle verstand te boven gaat, uw hart en gedachten in Christus Jezus bewaren.” (4:4-7)

- **Vreugde:** niet afhankelijk van omstandigheden, maar “in de Heer”. De aansporing ‘wees ALTIJD verheugd’ geeft wel aan dat dit niet noodzakelijk een euforisch gevoel moet zijn (wat niet menselijk zou zijn), wel een basisinstelling, een levensvisie.
- **Vriendelijkheid** (ook: zachtheid, mildheid). Zonder deze eigenschap, die door iedereen gezien en ervaren wordt, is christelijk getuigenis inhoudsloos.
- **Geen verlamme bezorgdheid:** zorgen kunnen worden omgezet in gebeden, met dankzegging, zegt Paulus. Het resultaat is **vrede van God** die je hart en gedachten bewaakt. Het Hebreeuwse woord SJALOOM houdt een algehele toestand van welzijn in. Het Griekse EIRENE geeft aan dat er vrede, rust, zekerheid, harmonie is.

- Hoe kun je ‘**wees altijd verheugd**’ uitleggen zonder emoties te ontkennen of te forceren? Zijn er emoties die per definitie ‘slecht’ zijn? Of heeft het meer te maken met hoe we er mee omgaan of ze uiten?
- Wat zijn mogelijke ‘**vreugdebedervers**’ in het leven / in de kerk?
- Hoe uit ‘**mildheid**’ zich concreet? Ben je het ermee eens dat dit een basiseigenschap zou moeten zijn?
- Praat met elkaar over **concrete actuele zorgen of bezorgdheden**. Hoe kunnen we hier het beste mee omgaan?

Je denken trainen

“Ten slotte, broeders en zusters, schenk aandacht aan alles wat waar is, alles wat edel is, alles wat rechtvaardig is, alles wat zuiver is, alles wat lieflijk is, alles wat eervol is, kortom, aan alles wat deugdzaam is en lof verdient. 9Doe alles wat ik u heb geleerd en overgedragen, wat ik u heb verteld en laten zien. Doe het, en de God van de vrede zal met u zijn.” (4:8,9)

Paulus geeft een mentale filter: wat waar, eervol, rechtvaardig, rein, lieflijk is. Eigenlijk zou je hier het Hebreeuwse woordje TOV kunnen gebruiken.

Er is een gezegde: “Je bent wat je eet.” Dit geldt ook op het mentale en geestelijke vlak. Burgers van

het Koninkrijk voeden hun ziel doelbewust (wat je kijkt, leest, luistert, zegt). Een ander gezegde luidt: hoe voller je hoofd is met mooie, positieve zaken, hoe minder plaats voor negatieve en schadelijke gedachten. Paulus voegt er dan nog aan toe: **doe het ook!** Geloof is praktijk. Je bouwt gewoonten: vergevingsgezindheid, eerlijkheid, dienstbaarheid, gebed, dank, ...

De woorden die Paulus gebruikt situeren zich niet in een theologisch-leerstellig kader, maar zijn praktisch-menselijk:

- waar: dit is niet zozeer leerstellige waarheid, maar: echt, authentiek, waarachtig
- edel: wat bewonderd en geprezen kan worden
- rechtvaardig: deugdzaam, goed en juist, recht in het leven staan. Zo wordt Jozef, de man van Maria in Mt 1:19 een 'rechtschapen man' genoemd (zelfde woord - in ander vertaling: een goed mens).
- zuiver: puur, ongerept. Dit woord is ook van toepassing op 'maagdelijkheid' (letterlijk en figuurlijk)
- lieflijk: beminnelijk, aangenaam
- eervol: letterlijk: welluidend; ook: op een mooie welwillende manier spreken
- deugdzaam: moreel gezond, morele goedheid (waarschijnlijk van een stamwoord: verheven zijn)

- **Bespreek samen de verschillende woorden die Paulus gebruikt m.b.t. 'mind-food'. Probeer een en ander ook concreet - actueel in te vullen. Kun je ook concrete raadgevingen delen met elkaar?**
- **En het tegenovergestelde: welke gedachten probeer je best zoveel mogelijk te vermijden (zorgen, lust, vergelijking en afgunst, wrok, roddel, cynisme, ...)?**

Tevredenheid en vrijgevigheid

Paulus heeft geleerd *in overvloed én tekort* stand te houden, het beste makend van de situatie zoals die zich aandienende: *"Ik heb geleerd om in alle omstandigheden voor mezelf te zorgen. ¹²Ik weet wat het is om gebrek te lijden, maar ook wat het is om in rijkdom te leven. Ik heb alles aan den lijve ondervonden: overvloed en honger, rijkdom en gebrek. ¹³Ik ben tegen alles bestand door hem die mij kracht geeft."*(4:11-13)

"Alles vermag ik.../ Ik ben tegen alles bestand" gaat over volhouden in elke situatie door Christus' kracht (ook: de kracht die je vindt in je geloof), niet over "alles lukt me" of "alles komt altijd goed". Een gelovige kan en moet ook realistisch blijven. Niet alle (negatieve) omstandigheden veranderen, zelfs niet onder gebed. Wij, mensen, kunnen veranderen en op een heel andere manier nare omstandigheden een plaats geven en ermee omgaan.

Tevredenheid opent ook een deur naar vrijgevigheid (4:14-20).

- **Tevreden zijn... moeilijk of makkelijk? In welke omstandigheden kan het moeilijk zijn?**
- **Wat kan 'tevreden zijn' in de weg staan? Wat denk je bv. van 'vergelijken'?**
- **"Mijn God zal uit de overvloed van zijn majesteit elk tekort van u aanvullen, door Christus Jezus."** (4:18) Dus een gelovige (waar ook ter wereld) heeft **nooit iets tekort...** ? Komt dit overeen met ieders realiteit? Hoe kunnen we Paulus woorden verstaan zonder dat het een cliché wordt dat blind is voor realiteit?
- **"Alles vermag ik.../ Ik ben tegen alles bestand"...** ≠ "alles lukt me of alles komt altijd goed." Reactie?
- **Vrijgevigheid...** gaat dit enkel om 'geld geven aan de kerk'? En gaat het enkel of zelfs vooral om geld?

Genadewens

Paulus sluit met groeten en vooral: **genade** - *"De genade van de Heer Jezus Christus zij met u."* (4:23)

- **Mooi zo'n slot, vind je niet? Dit kan ons aansporen te bezinnen over wat mensen overhouden aan contact met ons (gelijk willen halen, hardheid, oordelen, moeten, verboden, ... of genade).**